

CZYTELNIK (274) *sb m*

czytelnik (272), **czytedlnik** (2) *BielKom*.

e jasne.

sg N czytelnik (33). ◇ G czytelnika (53). ◇ D czytelnikowi (34); -owi (4) MurzHist, MurzNT, OrzQuin, SienLek, -ówi (1) SienLekAndr, -(o)wi (29). ◇ A czytelnika (11). ◇ I czytelniki(e)m (1). ◇ V czytelniku (125). ◇ pl N czytelnicy (12). ◇ G czytelnik(o)w (1). ◇ D czytelnik(o)m (2). ◇ A czytelniki (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVIII w.

1. Człowiek czytający; *lector Mymer¹, BartBydgc, Mącz, Calep, Cn [w tym: V sg (125)] (258) : Mymer¹ 9v; BartBydgc 80; FalZiołUng V 119v; SeklKat A3v; Napominanie do łańkawych czytelników. SeklKat Z3; RejKup ee8; KromRozm I Av, A2 źp; MurzHist A2 [2 r.], A4v; MurzNT A4 [2 r.]; MurzOrt B; Pifarz czytelnikowi Zdrowya. KromRozm II av; KromRozm III Av; Ku czytedlnikowi. BielKom nlb 7, nlb 7; GroicPorz B3v [2 r.], B4 źp; RejWiz A8v; Leop *A3v źp; A ołobliwie pilni á poboźni czytelnicy zá ty przydátki y wykłády Fráncuskiej Bibliey powinni będą *BibRadz I *5v, *3v, *4 [3 r.], *4v, *5, *5v [2 r.], *6 [2 r.], 481; BielKron Mmmm2 [2 r.]; BielKronCies Mmmm3; GrzegRóżn A2 [2 r.], A3 [2 r.]; KwiatKsiąż Q3v; PRośi cię Pifarz/ Czytelniku miły: Naprzod/ ábyś z dobrą wolą y myślą QVINCVNXA iego czytał. OrzQuin A2, A2; SienLek a4 [2 r.], 34v, 44, 45, 193, 195 źp, V2v; SienLekAndr a4, a4v 4p; Przedmowá Przekłádáczá do Czytelniká. LeovPrzep av, b3, H2, H2v; GórnDworz B2v; GrzepGeom B4 [2 r.], Q4; HistRzym ktv, 135v; RejPos 156v, 267v źp; BiałKat b3 źp; KwiatOpis A3v [2 r.]; GrzegŚm [67] [2 r.]; KuczbKat a2; BielSpr c2; WujJud B7, 216, 216v źp, 227v, 235; WujJudConf 19v; Poboźnemu czytelnikowi Symon Budny tych ksiąg tłumácz łańki y pokoioy od Boga oycá náłzego y Pana Iezufa Chriřta żáda. BudBib b, b, b2 [2 r.], b2v, b3, b3v [3 r.] (18); HistHel ktv [2 r.], [A2] v; Strum M3v; BudNT a6v [2 r.], b, C, dv, d3, Ff6, Hhv; StryjWjaz A3, C4 [2 r.]; Owłzem trzebá w tym czytelnikom nápomnienia/ áby fie od ták gwałtownych wykłádom łtrzegli. CzechRozm 15v, 126v, 202, **7 [3 r.]; PaprPan B2v, Cc3, Ff3v; ModrzBaz 121v, 142v; ModrzBazBud ¶5 [2 r.], ¶6v [2 r.]; SkarJedn 222; Temu fie podziwuy/ Cny czytelniku/ iřz teraz náśiało fie ták wiele Heretykow/ ktorzy z vmyřtu y z pilnościá řzukáią/ wczymby kościoł S. Rzymłki wřczyypác [...] mogli SkarJedn 286, 35, 72, 84, 107, 116 (22); Acź rzecz ma przodek řmutny/ ále wesołem dokonánim ochłodzi czytelniká. SkarŻyw [236], A3, 52, 92, 103, 131 (20): Rzeką łamem wyriffował/ [...] iź Czytelnik iákoby tám łam był wřzyřtko łnádnie s pracey náłzey obaczyć może. StryjKron A3v, 1, 31, 66, 86, 110 (18); Zdáło mi fie w tym nápomionáć iákóm wyřłzey obiecał czytelniki/ żeby to vwaźáiąc [...] vdáli fie do czytánia Obiáwienia Ianá ř. CzechEp 374, 20, 42, 94, 103, 136, 238; NiemObr 21, 34, 40, 66, 131, 135; ReszPrz 35; WisznTr 5; Calep 589b; LatHar [+3] źp, [+9], [+11]v, 287, 525, 682; KołakCath C5v; KołakSzczęśł [D]v [2 r.]; RybGęśłi A4 [2 r.]; WujNT 1 przedm [2 r.], 3 przedm [2 r.], 8 przedm, 10 przedm marg, s. 193 (12); JanNKar Av [2 r]; SarnStat *6, 25, 407, 503, 550 (15); SiebRozmyśl [A3]v [2 r.], [A4] źp; KlonKrGum Av; Naprzod do Miłościwego y łáńkáwego Czytelniká/ y ktorzy řłucháią. CzahTr A4v, [Dv], K3 [2 r.]; KlonFlis [H5]; KlonWor **, **v źp.**

czytelnik czego (3): Ku wżem wiernym tych książek czytelnikom/ przedmowa Sim: Budnego *BudNT przedm b*; iż z tych kilką okazanych [*miejsc*]/ łącno obaczy drugie pilny y pobożny fłowá Bożego czytelnik. *CzechEp* 160, 135.

W charakterystycznych połączeniach [najczęściej w V sg]: czytelnik baczny (9), *chrześcijański* (*chrystyjański*) (8), *cny* (17), *łaskawy* (30), *mądry* (3), *miły* (51), *nabożny* (*pobożny*) (8), *pilny* (6), *wierny* (10); *w przedmowach i dedykacjach odautorskich: do czytelnika* (46), *ku czytelnikowi* (13), *czytelnikowi* (10).

2. *Człowiek odczytujący głośno tekst innym, lektor; anagnostes, recitator* *Mącz, Calep, Cn; lector* *Mącz, Cn; praelector Cn* (15) : Anagnostes, Latine, Lector, Tćiciel/ álbo Czitelnik który czyta. *Mącz* 8d; *Recitator, Cćyciel/ albo czitelnik/ Pifarz. Mącz* 53c; *Przy ftole máiac czytelniká/ gdy fię co nabożnego tráfiło/ powtore rofkázuiąc/ [...] łzami fię zálewał* *SkarŻyw* 291, 292; *Anagnostes – Czitelnik, poprawca. Calep* 66b, 899a.

a. *Lektor, kleryk mający drugie, niższe święcenie kapłańskie, zajmujący się w kościele katolickim czytaniem w czasie nabożeństwa Pisma św. wiernym, dozorem nad księgami kościelnymi itp.* (7) : (*marg*) *Arfeniułz kleryk ś. Athánázego. (-) Arfeniułz ten/ [...] będąc czytelnikiem y S. Athánázego y złoczyńftwo wielkie popełniwży/ vćiekł był od niego* *SkarŻyw* 390.

Szeregi: »czytacz albo czytelnik« [*szyk 3 : 2*] (5): *Nie mowię náprzećiwko temu/ aby niemieli być w kościele święthym prawdziwi tzytátze álbo tzytelnicy* *KrowObr* 120; *Papiefcy tzytelnicy álbo tzytátze Lectores. KrowObr Tt3v, 120 [3 r.]*.

»laik i czytelnik« (1): *Poki fą laikowie y czytelnicy/ niech żony poymuią/ y dzieci wychowuią* *SkarŻyw* 320.

b. *W starym Testamencie duchowny czytający i objaśniający tekst biblijny* (2) : *y rzekli Ezdráfłowi Bífkupowi: y czytelnikowi [et dixerunt Esdrae pontifici et lectori]/ áby przyniołł zakon Moizełłow* *Leop 3.Esdr 9/39*.

Szeregi: »czytelnik i wykładacz« (1): *Doktorowie záfię/ [...] po Zydowłku Sopharim, iákoby księża/ od fłowá Sepher, to iefł księgi; ábo od Saphar, iákoby czytelnicy y wykładácze zakonu* *WujNT* 8.

c. [*Wykładowca, profesor: nauk wyzwolonych* *Profeslor* to iefł *Czytelnik ConfKwiat* gg.]

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : *Lector, Czitelnik też zbierácz. Mącz* 187b.

Synonimy: 2. pisarz; a. lektor; b. wykładacz; c. profesor.

Cf 1. CZCICIEL, CZYTACZ